

KINNITATUD
Keskkonnaameti
5.04.2024
korraldusega nr 1-3/24/157

Pakri loodus- ja linnuala (Pakri hoiuala, Pakri maastikukaitseala) kaitsekorralduskava

Sisukord

1. ALA ISELOOMUSTUS.....	3
1. Uuritus ja seire	7
2. KAITSEVÄÄRTUSED JA KAITSE EESMÄRGID	8
3. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED.....	26
3.1. Küllastaristu ja tähistamine	29
KASUTATUD ANDMEALLIKAD.....	30

1 ALA ISELOOMUSTUS

Loodusalale jäävad kaitstavad loodusobjektid	Pakri hoiuala (KLO2000167), Pakri maastikukaitseala (KLO1000113), Leetse suured rahnud; Leetse hiidrahnud (KLO4001228), Suur-Pakri rändrahn; (Suur-Pakri saare rändrahn; Suur-Pakri suurkivi) (KLO4000942), Väike-Pakri rändrahn; (Väike-Pakri saare rändrahn) (KLO4000941), Vasalemma jõgi (KLO3002599), Treppoja (KLO3002588)
Loodusala nimi	Pakri loodusala (EE0010129)
Linnuala nimi	Pakri linnuala (EE0010129)
Maismaa pindala (ha)	3276,2
Mereosa pindala (ha)	17 265,3
Siseveekogude pindala (ha)	33,3
Pindala kokku (ha)	20 574,8
Asukoht ja piirid	Harju maakond, Harku vald, Türisalu ja Vääna-Jõesuu küla; Lääne-Harju vald, Keila-Joa alevik, Paldiski linn, Kersalu, Kloogaranna, Kurkse, Laane, Laoküla, Laulasmaa, Lohusalu, Madise, Meremõisa, Pedase, Vihterpalu ja Vintse küla Leitav Keskkonnaportaalist
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse 5.08.2004 korraldus nr 615 „ Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri ” § 2 p 39, p 289 Vabariigi Valitsuse 16.06.2005 määrus nr 144 „ Hoiualade kaitse alla võtmine Harju maakonnas ” Looduskaitseeadus § 14, 32, 33 Vabariigi Valitsuse 30.08.2019 määrus nr 75 „ Pakri maastikukaitseala kaitse-eeskiri ” Keskkonnaministri 1.03.2023 määrus nr 10 „ Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskiri ” Keskkonnaministri 15.06.2004 määrus nr 73 „ Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu ”
Koostaja nimi	Lissel Tanni
Koostamise aasta	2024
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskkonnaministri 2.11.2022 määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Pakri loodus- ja linnuala hõlmab Pakri poolsaart, Suur- ja Väike-Pakri saari ning Lahepera ja Lohusalu lahtesid. Pakri loodusala kaitseväärtusteks on poollooduslikud kooslused, soo-, mere-, ranniku- ja metsaelupaigad. Nende hooldamine ja taastamine käib läbi hooldus- ja taastamistöde.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Pakri loodus- ja linnuala (Pakri hoiuala, Pakri maastikukaitseala) kaitsekorralduskava on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel kaitseväärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest. Käesolev kava on koostatud lühikavana, plaanis on kaitsekorralduskava täiendamine. Vajalik on täpsustada andmestikku ja üle vaadata ala külastuskorraldus.

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

MO – maaomanik

KE – kaitse-eeskiri

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

KeA – Keskkonnaamet

KAUR – Keskkonnaagentuur

KKK – kaitsekorralduskava

KOV – kohalik omavalitsus

LKS – looduskaitseeadus

KA – kaitseala

LKA – looduskaitseala

MKA – maastikukaitseala

RP – rahvuspark

HA – hoiuala

PEP – püsielupaik

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LiD – linnudirektiiv (sätestab liikmesriikide õigused ja kohustused loodusliku linnustiku kaitseks ja kasutamiseks)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

LiA – linnuala (linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitseks asutatud ala)

PLK – poollooduslik kooslus

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

SKV – sihtkaitsevöönd

PV – piiranguvöönd

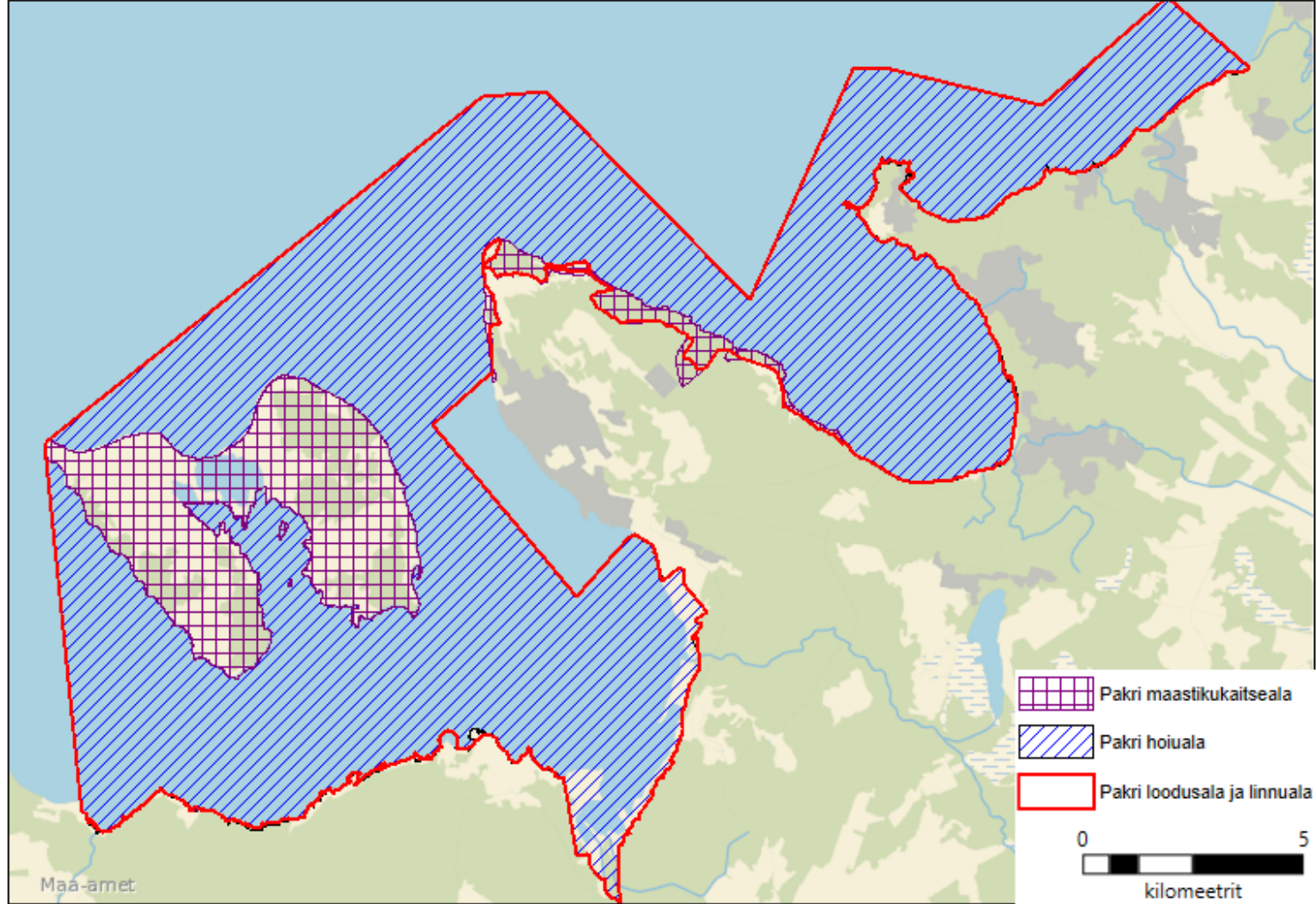
SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Seisundi parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmise jms)

Taastamine – tegevused, mis on seotud olemasolevate, kuid halvenenud struktuuriga elupaikade taastamisega (näiteks PLKd, sood)

Kujunemise potentsiaal – SKV-s potentsiaal tulevikus elupaikade kujunemiseks potentsiaalsete elupaikade arvelt.

Joonis 1. Pakri loodusala, linnuala, hoiuala ja maastikukaitseala (piirid: EELIS, aprill 2024; aluskaart: Eesti Topograafiline kaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus, aprill 2024).

1. Uuritus ja seire

Inventuurid ja uuringud

Esimene elupaikade inventuur teostati Pakri looduslal 2001. aastal „Natura inventuur 2001” raames.

2015. aastal teostati Pakri looduslal elupaikade inventuur (inventuuri projekti liikmed: Annaliisa Kaaremaa, Toomas Kukk, Sander Laherand, Tanika Ojasild ja Marje Talvis). Antud projekti raames inventeeriti kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210), lood (6280*), kadastikud (5130), püstitaimestuga kivirannad (1220), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), rannaniidud (1630*), vanad laialehised metsad (9020*) ja soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*).

Riiklik seire

Pakri loodus- ja linnuala piiridesse jääb EELISE andmetel 87 mõõtekohta, seirejaama ja -ala, millest 27 on praeguseks arhiveeritud. Lähemalt saab seirete asukohta ja põhjusi vaadata [Keskkonnaportaalist](#), kui lülitada paremalt sisse valik „Keskkonnaseire”.

Inventuuride ja uuringute vajadus

Lisaks tuleb inventeerida alal seni inventeerimata Natura elupaika jõed ja ojad (3260) (SDF-is 0,3 ha). Veel on vaja kameraalselt üle vaadata rannikuelupaigad, et andmebaasid vastaksid tegelikkusele. Metsaelupaikadest, poollooduslikest kooslustest ja sooelupaikadest on vaja inventeerida need elupaigad, kus andmed on puudulikud. Loodusalal esinevatest liikidest on vaja inventeerida need liigid, millel puuduvad andmed (levik, populatsioon) või andmed on vanad/puudulikud.

Käesoleva kavaga ei plaanita Natura standardandmebaasi muudatusi, selleks on vaja eelnevalt elupaikade andmestikku täpsustada.

2 KAITSEVÄÄRTUSED JA KAITSE EESMÄRGID

Pakri loodus- ja linnuala kaitse eesmärkideks olevad väärtused (kaitseväärtused) on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 2004. aasta korraldusega¹, hoiuala omad Vabariigi Valitsuse 2005. aasta määrusega² ja maastikukaitseala Vabariigi Valitsuse 2019. aasta määrusega³.

Pakri loodusala ja hoiuala kaitse eesmärgid on EÜ nõukogu direktiivi⁴ 92/43/EMÜ I lisas nimetatud 22 elupaigatüüpi (Tabel 1) ja II lisas olevad viis taime- ja loomaliiki (Tabel 2). **Pakri maastikukaitseala** kaitse eesmärkideks on 18 elupaigatüüpi ja 41 taime- ja loomaliiki. Pakri looduslal olevate üksikobjektide kaitse eesmärgid on kinnitatud Keskkonnaministri 2023. aasta määrusega⁵. Pakri linnuala kaitse eesmärgid on kinnitatud samuti Vabariigi Valitsuse 2004. aasta korraldusega nr 615. **Pakri linnuala** kaitse eesmärkideks on 18 linnuliiki (Tabel 2).

Tabelis 1 ja 2 võetakse kokku Pakri loodusala kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse-eesmärgid, soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist mõjutavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused kaitsekorralduskava perspektiivis. Koosluste, liikide, kasvukohtade või elupaikade soodsa seisundi saavutamise või hoidmise tarvis seatavad (hooldamise ja taastamise) meetmed on seatud vastavalt elupaigatüüpidele koostatud hoolduskavadele ja liikide kaitse tegevuskavadele, kui ei ole tabelis märgitud teisiti. Kavad on leitavad Keskkonnaameti kodulehel.

Pakri looduslal on SDF-i esitatud elupaikade pindalade ja inventeeritud elupaikade vahel mitmeid lahknevusi. Kaitsealal esineb SDF-i esitatust rohkem elupaika liivamadalad (1110), karid (1170), rannaniidud (1630*), hallid luided (2130*), lood (6280), vanad laialehised metsad (9020*), soostunud- ja soo-lehtmetsad (9080*). Kaitsealal esineb SDF-i esitatust vähem elupaiku jõgede lehtersuudmed (1130), rannikulõukad (1150*), laiad madalad lahed (1160), esmased rannavallid (1210), püsi-rohttaimestuga kivirannad (1220), taimestunud pankrannad (1230), hariliku kadaka kooslused rohumaadel (5130), poollooduslikud kuivad rohumaad karbonaatsel mullal (6210), liigirikad madalsood (7230) ja rusukallete ja jäärakute metsad (9180*). Pindalade erisused ja vähenemise põhjused on välja toodud tabeli 1 märkuste lahtris.

Elupaikade hetkeseisundid on kirjeldatud vastavalt kas Natura andmekihile, poollooduslike koosluste andmekihile või Reimo Rivise rannikuelupaikade inventuurile (kui andmeid polnud, lähtuti SDFst). Mere- ja rannikuelupaikade eesmärgi seadmisel lähtuti SDF-i andmetest, ülejäänud elupaigatüüpide eesmärkide seadmisel lähtuti Natura andmekihile või poollooduslike koosluste andmekihile kantud andmetest (kui andmeid polnud, lähtuti SDFst). Mereelupaikade andmed on saadud modelleerimise teel. Liikide hetkeseisundid on kirjeldatud EELISE andmebaasi järgi, 2016. a linnuala arvukuse hinnangute järgi ja SDFi järgi. PLK ja rannaniitude meetmed on kirjeldatud 2023. a hooldusandmete järgi.

---

¹ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 [korraldus nr 615](#) „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”

² Vabariigi Valitsuse 16.06.2005 [määrus nr 166](#) „Hoiualade kaitse alla võtmine Harju maakonnas”

³ Vabariigi Valitsuse 30.08.2019 [määrus nr 75](#) „Pakri maastikukaitseala kaitse-eeskiri”

⁴ EÜ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ

⁵ Keskkonnaminister 01.03.2023 [määrus nr 10](#) „Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskiri”

Tabel 1. Pakri loodusala kaitseväärtuste koondtabel (elupaigad)

Kaitseväärtus ⁶	Seisund ⁷ (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ⁸	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁹	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ¹⁰
Natura eesmärgid							
Veealused liivamadalaad (1110) LoA – ja, LoD – I, KE(MKA) – ei	5795,3 ha / määramata	Elupaigatüübi säilitamine 5767 ha (C)	Merereostus Looduslikud protsessid	Meetmeid ei kavandata, need tulenevad veemajanduskavast ¹¹	Heas seisus elupaika on säilinud 5767 ha	SDF-is esinduslikkus C ja 5767 ha	4,94/14,62
Jõgede lehtersuudmed (1130) LoA– ja, LoD – I, KE(MKA) – ei KE (HA) – ja	99,8 ha / B	Elupaigatüübi säilitamine 114 ha (A)		Looduslikule arengule jätmine	Heas seisus elupaika on säilinud 114 ha		SDF-is esinduslikkus A ja 114 ha

⁶ LKS – kaitsekategooria looduskaitsealal;

KE (jah/ei) – on või ei ole kaitstava ala kaitse-eesmärk;

LoD – loodusdirektiivi lisa number;

LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk;

LiA (jah/ei) – on või ei ole linnuala kaitse-eesmärk

MKA (jah/ei) – on või ei ole maastikukaitseala kaitse-eesmärk

⁷ Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne

⁸ Kaitse eesmärk seatakse aastaks 2050

⁹ Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant

¹⁰ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

¹¹ <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027#veemajanduskavade-do>

Rannikulõukad (1150*) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja KE (HA) – ja	Kokku 13,7 ha: • 4,7 ha / C • 9 ha / D	Elupaigatüübi säilitamine 20 ha (C)			Heas seisus elupaika on säilinud 20 ha	SDF-is esinduslikkus C ja 20 ha	0,19–0,09/0,12
Laiad madalad lahed (1160) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ja	142,7 / C	Elupaigatüübi säilitamine 146 ha (C)			Heas seisus elupaika on säilinud 146 ha	SDF-is esinduslikkus C ja 146 ha	0,71/0,71
Karid (1170) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ei, KE (HA) – ei	Kokku 14,2 ha: • 0,5 ha / B • 13,7 ha / määramata	Elupaigatüübi säilitamine 14 ha (C)			Heas seisus elupaika on säilinud 14 ha	SDF-is esinduslikkus C ja 14 ha Pindalalised erinevused võivad tulla looduslikest protsessidest, sest elupaigatüübid on otseselt mõjutatud lainetuse ja/või tuulte poolt liiva juurde- ja/või ärakandest.	0,008/0,23
Esmased rannavallid (1210) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ja	Kokku 9,4 ha: • 9 ha / A • 0,4 ha / B	Elupaigatüübi säilitamine 32 ha (A+B)			Heas seisus elupaika on säilinud 32 ha	SDF-is esinduslikkus B ja 32 ha	2,35/2,76
Püstitaimestuga kivirannad (1220) , LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja KE (HA) – ja	Kokku 77,6 ha: • 52,6 ha / A • 15,9 ha / B • 8,1 ha / C • 1 ha / D	Elupaigatüübi säilitamine 24 ha (A+B)			Heas seisus elupaika on säilinud 24 ha	SDF-is esinduslikkus A ja 24 ha	19,4/18,6

Merele avatud pankrannad (1230) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ei	17,7 ha / A	Elupaigatüübi säilitamine 32 ha (A)			Heas seisus elupaika on säilinud 32 ha	SDF-is esinduslikkus A ja 32 ha	29,5/28,7
Väikesaared ning laiud (1620) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja KE (HA) – ja	8 ha / C	Elupaigatüübi säilitamine 6 ha (C)			Elupaika on säilinud 6 ha	SDF-is esinduslikkus C ja 6 ha Seisund on määratud SDFi järgi	0,47/0,6
Rannaniidud (1630*) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ja	Kokku 336,5 ha: • 44,7 ha / A • 9,1 ha / B • 282,7 ha / C	Elupaigatüübi säilitamine 53,8 ha (A+B) Seisundi parendamine 282,7 ha (C → B)	Niitmise lõpetamine/puumine	Hooldamine 99 ha Taastamine ja seejärel hooldamine 237,5 ha	Heas seisus elupaika on säilinud 336,5 ha	SDF-is esinduslikkus B ja 96 ha. PLK kihilt	2,4/2,88
Hallid luided (kinnistunud rannikuluided) (2130*) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ei, KE (HA) – ja	52,6 / B	Elupaigatüübi säilitamine 52 ha (B)		Looduslikule arengule jätmine	Heas seisus elupaika on säilinud 52 ha	SDF-is esinduslikkus A ja 52 ha	8,77/10,5

Vähe-kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ja	17,1 ha / B	Elupaigatüübi säilitamine 17,1 ha (B)		Looduslikule arengule jätmise	Heas seisus elupaika on säilinud 17,1 ha	SDF-is esinduslikkus B ja 17 ha	0,39/0,51
Jõesed ja ojad (3260) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ei, KE(HA)– ei	0,3 ha / A	Elupaigatüübi säilitamine 0,3 ha (A)		Looduslikule arengule jätmise	Heas seisus elupaika on säilinud 0,3 ha	SDF-is esinduslikkus A ja 0,3 ha	0,003/0,009
Kadastikud (5130) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ei	1,3 ha / A	Elupaigatüübi säilitamine 1,3 ha (A)			Heas seisus elupaika on säilinud 1,3 ha	SDF-is esinduslikkus B ja 57 ha. PLK kihilt	0,04– 0,037/0,04
Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ja	Kokku 396,8 ha: • 263,8 ha / A • 101,6 ha / B • 29,4 ha / C • 2 ha määramata	Elupaigatüübi säilitamine 365,4 ha, millest 2,5 ha on (*) (A+B) Seisundi parendamine 29,4 ha (C→B) Elupaigatüübi seisundi määramine 2 ha	Niitmise lõpetamine/puudumine	Hooldamine 321,1 ha Taastamine ja seejärel hooldamine 73,7 ha Seisundi määramine 2 ha Hooldamise tähtaeg on vajadusel 1. aprill	Heas seisus elupaika säilitatud 321,1 ha Elupaiga seisund määratud 2 ha	SDF-is esinduslikkus D ja 440 ha	13,23– 7,94/12,8
Lood (alvarid) (6280*) LoA – ja, LoD – I, KE	Kokku 1113,9 ha: • 1002,5 ha / A • 100,6 ha / B • 10,8 ha / C	Elupaigatüübi säilitamine 1103,1 ha (A+B)	Niitmise lõpetamine/puudumine	Hooldamine 877,1 ha Taastamine ja seejärel	Heas seisus elupaika on säilinud 1122,4 ha	SDF-is esinduslikkus B ja 891 ha	11,14/11,71

(MKA) – ja, KE (HA) – ja		Seisundi parendamine 10,8 ha (C→B)		hooldamine 236,8 ha Hooldamise tähtaeg on vajadusel 1. aprill			
Puisniidud (6530*) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ei	2 ha / C	Elupaigatüübi parendamine 2 ha (C→B)	Niitmise lõpetamine/puu dumine Võsastumine	Taastamine ja seejärel hooldamine 2 ha	Heas seisus elupaika on säilinud 2 ha	SDF-is esinduslikkus C ja 2 ha. * pole	0,1–0,05/0,1
Allikad ja allikasood (7160) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ja	Kokku 1,4 ha: • 1,1 ha / D • 0,3 ha / määramata	Andmete täpsustamine (D, määramata)	Tallamine	Seisundi määramine 1,4 ha	Elupaiga seisund määratud 1,4 ha	SDF-is esinduslikkus C ja 2 ha	0,175/0,31
Liigirikkad madalsood (7230) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja KE (HA) – ja,	Kokku 44,6 ha: • 32,1 ha / A • 12,5 ha / B	Elupaigatüübi säilitamine 44,6 ha (A+B)		Looduslikule arengule jätmise	Heas seisus elupaika on säilinud 44,6 ha	SDF-is esinduslikkus A ja 47 ha	0,17/0,26
Vanad laialehised metsad (9020*) LoA – ja, LoD – I, KE(MKA) – ja, KE (HA) – ja	Kokku 638,5 ha: • 134,7 ha / A • 484,3 ha / B • 16,9 ha / C • 2,6 ha / p	Elupaigatüübi säilitamine 619 ha (A+B) Seisundi parendamine 16,9 ha (C→B)	Metsaraie	Looduslikule arengule jätmise	Heas seisus elupaika on säilinud 638,5 ha Kujunemise potentsiaal 2,6 ha	SDF-is esinduslikkus B ja 406 ha	8,99/9,12
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) KE(HA)– ja,	Kokku 139,8 ha: • 31,5 ha / B • 102,1 ha / D • 6,2 ha / p	Elupaigatüübi säilitamine 31,5 ha (B) Andmete täpsustamine 102,1 ha (D)		Looduslikule arengule jätmise Seisundi määramine 102,1 ha	Heas seisus elupaika on säilinud 31,5 ha Elupaiga seisund määratud 102,1 ha	SDF-is esinduslikkus D ja 121 ha	0,39– 0,35/0,38

LoA- ja, LoD- I, KE(MKA) – ja					Kujunemise potentsiaal 6,2 ha		
Rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad) (9180*) LoA – ja, LoD – I, KE (MKA) – ja, KE (HA) – ja,	52,3 ha / B	Elupaigatüübi säilitamine 52,3 ha (B)		Looduslikule arengule jätmine	Heas seisus elupaika on säilinud 52,3 ha	SDF-is esinduslikkus B ja 55 ha	10,46/12,79
Vanad loodumetsad (9010*) LoA – ei, KE (MKA) – ja, LoD – I, KE(HA) – ei,	Kokku 13,2 ha: • 0,7 ha / A • 2,8 ha / C • 9,7 ha / p	Elupaigatüübi säilitamine 0,4 ha (A) Seisundi parendamine 2,8 ha (C→B)	Metsaraie	Looduslikule arengule jätmine Lisada LoA eesmärgiks	Heas seisus elupaika on säilinud 3,5 ha Kujunemise potentsiaal 9,7 ha		0,019/0,023
Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) LoA – ei, KE (MKA) – ei, KE(HA) – ei,	1,7 ha / B	Elupaigatüübi säilitamine 1,7 ha (B)		Taastamine ja seejärel hooldamine 1,7 ha Lisada MKA ja LoA eesmärgiks Hooldamise tähtaeg on vajadusel 1. aprill	Heas seisus elupaika on säilinud 1,7 ha	Pole SDF-is. PLK kihilt	0,057– 0,034/0,063
Sinihelmikakooslused (6410) LoA – ei, KE (MKA) – ei, KE (HA) – ei	2,6 ha / B	Elupaigatüübi säilitamine 2,6 ha (B)		Taastamine ja seejärel hooldamine 2,6 ha	Heas seisus elupaika on säilinud 2,6 ha	Pole SDF-is. PLK kihilt.	0,26–0,13/0,3

				Lisada MKA ja LoA eesmärgiks			
				Hooldamise tähtaeg on vajadusel 1. aprill			
Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) LoA – ei, KE (MKA) – ei, KE (HA) – ei,	Kokku 39,2 ha: • 24,9 ha / B • 14,3 ha / C	Elupaigatüübi säilitamine 24,9 ha (B) Seisundi parendamine 14,3 ha (C→B)		Hooldamine 26,4 ha Taastamine ja seejärel hooldamine 12,8 ha Lisada MKA ja LoA eesmärgiks Hooldamise tähtaeg on vajadusel 1. aprill	Heas seisus elupaika on säilinud 39,2 ha	Pole SDF-is. PLK kihilt	0,98/1,78
Puiskarjamaad (9070) LoA – ei, KE (MKA) – ei, KE (HA) – ei	0,2 ha / B	Elupaigatüübi säilitamine 0,2 ha (B)		Taastamine ja seejärel hooldamine 0,2 ha Kaaluda, kas lisada MKA ja LoA eesmärgiks	Heas seisus elupaika on säilinud 0,2 ha	Pole SDF-is. PLK kihilt.	0,006/0,009

Tabel 2. Pakri loodusala, linnuala ja maastikukaitseala kaitseväärtused (liigid)

Kaitseväärtus	Seisund	Kaitse eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused
Loodus- ja linnuala liigid						
Soohiilakas (<i>Liparis loeselii</i>) KE (HA) – ja, LoA – ja, LKS – II, LoD – II, KE (MKA) – ja, LiA – ei	2006: 20 isendit	Liigile sobiva elupaiga säilitamine heas seisundis Andmete täpsustamine		Inventuur	Liigile sobiv elupaik on säilinud Andmed on täpsustatud	2012. a viimane kinnitatud vaatlus ¹²
Suur- mosaiikliblikas (<i>Euphydryas maturna</i>) KE (HA) – ei, LoA – ja, LKS – III, LoD – II, KE (MKA) – ja, LiA – ei	Liigi andmed puuduvad andmebaasist (levik, populatsioon)	Liigile sobiva elupaiga säilitamine heas seisundis Andmete täpsustamine		Inventuur	Liigile sobiv elupaik on säilinud heas seisundis Andmed on täpsustatud (levik, arvukus)	
Nõmmnelk (<i>Dianthus arenarius</i>) KE (HA) – ja, LoA – ja, LKS – II, LoD – II, KE (MKA) – ja, LiA – ei	<ul style="list-style-type: none"> • 2017.07.27. 6800 isendit • 2017.07.25. 8000 isendit • 2017.07.26. 13000 isendit • 2017.07.27. 12300 isendit • 2017.07.14. 1800 isendit • 2017.07.26. 1500 isendit 	Liigi arvukus loodusalal on vähemalt 7233 isendit			Liigi arvukus loodusalal on vähemalt 7233 isendit	2021. a. viimane kinnitatud vaatlus

¹² EELIS andmebaasist

	<ul style="list-style-type: none"> • 2017.07.05. 10 isendit • 2021.09.07. 50 puhmikut 					
Emaputk (<i>Angelica palustris</i>) KE (HA) – ja, LoA – ja, LKS – II, LoD – II, KE (MKA) – ja, LiA – ei	<ul style="list-style-type: none"> • Hinnang 100 isendit • 2007: 50 isendit 	Liigi arvukus loodusalal on vähemalt 100 isendit Andmete täpsustamine		Inventuur	Liigi arvukus alal on vähemalt 100 isendit Andmed on täpsustatud	2010. a. viimane kinnitatud vaatlus
Jäik keerdsammal (<i>Tortella rigens</i>) KE (HA) – ei, LoA – ja, LKS – II, LoD – II, KE (MKA) – ja, LiA – ei	<ul style="list-style-type: none"> • Paikne • 2017: 0 isendit 	Liigile sobiva elupaiga säilitamine heas seisundis Andmete täpsustamine		Inventuur	Liigile sobiv elupaik on säilinud heas seisundis Andmed on täpsustatud	2017. viimane kinnitatud vaatlus
Pruun raunjalg (<i>Asplenium trichomanes</i>) KE (HA) – ei, LKS – II, KE (MKA) – ja, LoA – ei	2006: 6 puhmikut	Liigile sobiva elupaiga säilitamine heas seisundis Andmete täpsustamine		Inventuur	Liigile sobiv elupaik on säilinud heas seisundis Andmed on täpsustatud	2011. a. viimane kinnitatud vaatlus
Merivart (<i>Aythya marila</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ei, LKS – II	Hinnang 3500 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 7000 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 7000 isendit	SDF-is arvukus 7000 isendit
Tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – III	Hinnang 8–12 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 25 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 25 paari	SDF-is arvukus 25 paari 2022. a. viimane kinnitatud vaatlus

	<ul style="list-style-type: none"> • 2016: 9 p¹³ • 2020: 2 p 					
Krüüsel (<i>Cephus grylle</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – II	1 registreeritud pesa Hinnang 15–25 isendit	Liigi arvukus alal on vähemalt 15–25 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 15–25 paari	SDF-is arvukus 15–25 paari 2022. a. viimane kinnitatud vaatlus
Väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, MKA – ja, KE (LKS) – II	Hinnang 150 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 300 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 300 isendit	SDF-is arvukus 300 isendit
Kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – ei, LoD – II	Hinnang 50–60 p 2016: 39 isendit	Liigi arvukus alal on vähemalt 50 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 50 paari	SDF-is arvukus 50 paari 2016. a viimane kinnitatud vaatlus
Tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – ei	Hinnang 5–8 p 2016: 3 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 173 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 173 isendit	SDF-is arvukus 173 isendit 2016. a. viimane kinnitatud vaatlus
Viupart (<i>Mareca penelope</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, MKA – ja, KE (LKS) – ei	Hinnang 5–7 p 2016: 5 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 5 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 5 paari	SDF-is arvukus 5 paari

¹³ 2016. a Pakri linnuala arvukuse hinnangud

Sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – ei	Hinnang 100–120 p 2016: 77 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 1025 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 1025 isendit	SDF-is arvukus 1025 isendit
Laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – II	Hinnang 350 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 700 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 700 isendit	SDF-is arvukus 700 isendit
Jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – ei	Hinnang 25 p 2016: 1 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 25 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 25 paari	SDF-is arvukus 25 paari 2016. a. viimane kinnitatud vaatlus
Punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – III	Hinnang 70–80 p 2016: 60 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 40 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 40 paari	SDF-is arvukus 40 paari 2016. a viimane kinnitatud vaatlus
Sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – ei	Hinnang 2–5 p 2016: 1 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 10 410 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 10 410 isendit	SDF-is arvukus 10 410 isendit
Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) KE (HA) – ei, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – I	Hinnang 1 p 2016: 1 p 2023: 1 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 1 paar	Sobivate pesapuude puudumine	Meetmed tulenevad liigi tegevuskavast ¹⁴	Liigi arvukus alal on vähemalt 1 paar	SDF-is arvukus 1 paar 2023 viimane kinnitatud vaatlus

¹⁴ [Merikotka kaitse tegevuskava 2019–2023\(pdf\)](#)

Hüüp (<i>Botaurus stellaris</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – II	Hinnang 1 p 2016: 1 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 3 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 3 paari	SDF-is arvukus 3 paari
Aul (<i>Clangula hyemalis</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – ei	Hinnang 0 p 2016: 0 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 59 100 isendit Andmete täpsustamine		Inventuur	Liigi arvukus alal on vähemalt 59 100 isendit Andmed on täpsustatud	SDF-is arvukus 59 100 isendit
Kalakajakas (<i>Larus canus</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – ei	Hinnang 25–35 p 2016: 18 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 190 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 190 paari	SDF-is arvukus 190 paari 2016. a. viimane kinnitatud vaatlus
Hahk (<i>Somateria mollissima</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – ei	Hinnang 10–20 p 2016: 12 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 3700 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 3700 isendit	SDF-is arvukus 3700 isendit 2016. a. viimane kinnitatud vaatlus
Tutkas (<i>Calidris pugnax</i>) KE (HA) – ja, LiA – ja, KE (MKA) – ja, LKS – I	Hinnang 0 p 2016: 0 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 4 paari Andmete täpsustamine	Majandavate rohumaade kadumine	Poollooduslike koosluste hooldamine Inventuur	Liigi arvukus alal on vähemalt 4 paari Andmed on täpsustatud	SDF-is arvukus 4 paari
Muud liigid						
Liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>) KE (MKA) – ja, LKS –	Hinnang 20–25 p 2008: 2 p 2016: 15 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 10 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 10 paari	2016. a. viimane kinnitatud vaatlus

III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei						
Tume-nõlvaöölane (<i>Chersotis andereggii</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	2013: 1 isend	Liik esineb alal			Liik esineb alal	2013. a. viimane kinnitatud vaatlus Moodustatakse PEP Pakri HA-le
Roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Hinnang 5–8 p 2008: 1 p 2016: 4 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 5 paari			Liigai arvukus alal on vähemalt 5 paari	2008. a. viimane kinnitatud vaatlus
Rukkirääk (<i>Crex crex</i>) KE (MKA)– ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Hinnang 55–65 p 2016: 55 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 55 paari		Liigi andmed lisada EELIS andmebaasi ¹⁵	Liigi arvukus alal on vähemalt 55 paari	
Vööt-põõsalind (<i>Curruca nisoria</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Hinnang 8–15 p 2016: 4 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 8 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 8 paari	2016. a. viimane kinnitatud vaatlus
Aasnelk (<i>Dianthus superbus</i>) KE (MKA) – ja, LKS– II, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	<ul style="list-style-type: none"> • 2007.07.28. 100 puhmikut • 2012.08.07. 7000 isendit • 2017.07.27. 18 puhmikut 	Liigi arvukus alal on vähemalt 50 puhmikut			Liigi arvukus alal on vähemalt 50 puhmikut	2018. a. viimane kinnitatud vaatlus

¹⁵ Andmed võetud 2016. a Pakri linnuala arvukuse tabelist (Excel)

	<ul style="list-style-type: none"> • 2018.07.29. 11 puhmikut • 2018.07.29. 45 puhmikut • 2018.07.04. 35 puhmikut • 2018.07.04. 2 puhmikut • 2018.07.04. 7 puhmikut • 2018.07.04. 11 puhmikut • 2018.07.29. 172 puhmikut • 2018.07.29. 54 puhmikut • 2018.07.29. 219 puhmikut • 2018.07.29. 28 puhmikut • 2018.07.04. 10 puhmikut • 2018.07.04. 38 puhmikut • 2018.07.06. 1 puhmikut • 2018.07.06. 5 puhmikut • 2018.07.05. 15 puhmikut 					
Musträhn <i>(Dryocopus martius)</i> KE(MKA)– ja, LKS– III, LoA – ei,	Hinnang 2–3 p 2016: 2 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 2 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 2 paari	2016. a. viimane kinnitatud vaatlus

LiA – ei, KE(HA) – ei						
Põldtsiitsitaja (<i>Emberiza hortulana</i>) KE (MKA) – ja, LKS – II, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Liigi andmed puuduvad andmebaasist (levik, populatsioon) 2016. a 0 paari. Min 0 paari, max 0 paari	Andmete täpsustamine	Niidualade võsastumine	Niidualade hooldamine Inventuur	Andmed on täpsustatud	
Väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>) KE (MKA) – ja, LKS– III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Hinnang 10–15 p 2016: 5 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 10 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 10 paari	2016. a. viimane kinnitatud vaatlus
Sookurg (<i>Grus grus</i>) KE (MKA)– ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Hinnang 6–8 p 2016: 6 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 6 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 6 paari	2016. a viimane kinnitatud vaatlus
Nõmmelõoke (<i>Lullula arborea</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Hinnang 2–4 p 2016: 2 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 2 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 2 paari	2016. a. viimane kinnitatud vaatlus
Punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE(HA) – ei	Hinnang 15–20 p 2016: 9 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 15 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 15 paari	2016. a. viimane kinnitatud vaatlus

Suur-kuldtiib <i>(Lycaena dispar)</i> KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Liigi andmed puuduvad andmebaasist (levik, populatsioon)	Andmete täpsustamine		Inventuur	Andmed on täpsustunud	
Ainulehine soovalk <i>(Malaxis monophyllos)</i> KE (MKA) – ja, LKS – II, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Liigi andmed puuduvad andmebaasist (levik, populatsioon)	Andmete täpsustamine		Inventuur	Andmed on täpsustunud	
Kärbesõis (<i>Ophrys insectifera</i>) KE (MKA) – ja, LKS – II, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Liigi andmed puuduvad andmebaasist (populatsioon)	Andmete täpsustamine		Inventuur	Andmed on täpsustunud	2007. a. viimane kinnitatud vaatlus
Hahkkarulanen <i>(Phragmatobia luctifera)</i> KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	<ul style="list-style-type: none"> • 2010: 5 isendit • 2011: 3 isendit • 2013: 2 isendit 	Liigi arvukus alal on vähemalt 3 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 3 isendit	2014. a. viimane kinnitatud vaatlus
Kolmis-seligeria <i>(Seligeria patula)</i> KE (MKA) – ja, LKS – I, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Liigi andmed puuduvad andmebaasist (levik, populatsioon)	Andmete täpsustamine		Inventuur	Andmed on täpsustatud	
Madal unilook <i>(Sisymbrium supinum)</i> KE (MKA) – ja, LKS – II, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	<ul style="list-style-type: none"> • 2013: 2 isendit • 2018: 300 isendit 	Liigi arvukus alal on vähemalt 75 isendit			Liigi arvukus alal on vähemalt 75 isendit	2018. a. viimane kinnitatud vaatlus

Jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	<ul style="list-style-type: none"> • 2016: 50 p • 2022: 0 p 	Liigi arvukus alal on vähemalt 25 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 25 paari	2022. a. viimane kinnitatud vaatlus
Randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoA – ei, LiA – ei, KE(HA) – ei	<ul style="list-style-type: none"> • Hinnang 95–105 p • 2016: 95 p • 2022: 0 p 	Liigi arvukus alal on vähemalt 95 paari			Liigi arvukus alal on vähemalt 95 paari	2022. a. viimane kinnitatud vaatlus
Teelehe-mosaikliblikas (<i>Euphydryas aurinia</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoD – II, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Liigi andmed puuduvad andmebaasist (levik, populatsioon)	Andmete täpsustamine		Inventuur	Andmed on täpsustunud	
Väiketiir (<i>Sternula albifrons</i>) KE (MKA) – ja, LKS – III, LoD – I, LoA – ei, LiA – ei, KE (HA) – ei	Liigi andmed puuduvad andmebaasist (levik, populatsioon) Hinnang 3 p 2016: 3 p	Liigi arvukus alal on vähemalt 3 paari		Liigi andmed lisada EELIS andmebaasi	Liigi arvukus alal on vähemalt 3 paari	

3 KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 3) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) **esimene prioriteet** – hädavajalik tegevus, milleta kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) **teine prioriteet** – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) **kolmas prioriteet** – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külastustaristu).

Tabel 3. Vajalikud tegevused

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Mereelupaikade ülevaatus (kameraalselt) (1110, 1130, 1150*, 1160, 1170)	6066 ha	Inventuur ja ekspertiis	KeA	I	2025
2	PLK inventuur (6210)	2 ha	Inventuur ja ekspertiis	KeA	I	2025
3	Sooelupaikade inventuur (7160, 7230)	46 ha	Inventuur ja ekspertiis	KeA	I	2025
4	Metsaelupaikade inventuur (9020*, 9080*, 9180*)	792,8 ha	Invnetuur ja ekspertiis	KeA	I	2025
5	Liigiinventuur (suur-mosaiikliblikas, soohiilakas, emaputk, jäik keerdsammal, teelehe-mosaiikliblikas, kolmis-sligeeria, kärkseõis, ainulehine soovalk, suurkuldtiib, tutkas, põldtsiitsitaja, tumenõlvaöölane, pruun raunjalg, aul)	20574,8 ha	Inventuur ja ekspertiis	KeA	I	2025

Hooldus, taastamine ja ohjamine						
6	Vanad loodusmetsad (9010*) seisundi parendamine	2,8 ha	Koosluse seisundi parendamine looduslikule arengule jätmise teel	KeA	I	2050
7	Vanad laialehised metsad (9020*) seisundi parendamine	16,9 ha	Koosluse seisundi parendamine looduslikule arengule jätmise teel	KeA	I	2050
8	Rannaniidud (1630*) hooldamine	45,7 ha + 290,8 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
9	Rannaniidud (1630*) taastamine	290,8 ha	Koosluse taastamine	KeA/MO	I	2025
10	Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210) hooldamine	321,1 ha + 73,7 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
11	Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210) taastamine	73,7 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
12	Lood (6280*) hooldamine	874,3 ha + 239,6 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
13	Lood (6280*) taastamine	239,6 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
14	Puisniidud (6530*) hooldamine	2 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
15	Puisniidud (6530*) taastamine	2 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
16	Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) hooldamine	1,7 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
17	Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) taastamine	1,7 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
18	Sinihelmikakooslus (6410) hooldamine	2,6 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
19	Sinihelmikakooslus (6410) taastamine	2,6 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
20	Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) hooldamine	26,4 ha + 12,8 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
21	Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) taastamine	12,8 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
22	Puiskarjamaa (9070) hooldamine	0,2 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
23	Puiskarjamaa (9070) taastamine	0,2 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025

Taristu, tehnika ja loomad						
24	Loodusala tähiste paigaldamine	X	Kaitsealuste objektide tähistamine, tähiste hooldamine	RMK	II	Vastavalt vajadusele
25	Loodusala tähiste hooldamine	X	Kaitsealuste objektide tähistamine, tähiste hooldamine	RMK	II	2025
Kavad, eeskirjad						
26	Kaitsekorralduskava andmete ülevaatamine ja uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	2027
27	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul

3.1 Pärandniitude hooldamine

Tulenevalt kaitsealal olevate pärandniitude seisundist ja hooldusest, võib kujundusraie olla vajalik kujundusraie tegemine.

Pakri saartel kestab karjatamisperiood aastaringselt sarnaselt kunagistele aegadele. Saartel hooldavad pärandniite veised, kes elavad vabalt ning peaaegu inimesest sõltumatult ning hoiavad saari avatuna. Mandrile neil võimalik liikuda ei ole. Pakri saarte majandaja on Pakri Tarvas OÜ.

Kui Väike-Pakril antakse veistele talveperioodil lisaööta, mida tehakse Suure-Pakri lõunaniitudel, siis Suur-Pakri veised peavad ise hakkama saama. Nimelt enne heinateo algust ei lasta neid Suur-Pakri lõunaosas olevatele niidetavatele heinamaadele. Kui hein on tehtud, siis avatakse Suur-Pakri ainuke püsitaru ning loomad saavad liikuda niidetavatele aladele, kus on mahlasem rohi. Pärandniitudele tuleb see kasuks, kui pärast niitmist alasid ka karjatakse. Sel juhul on seemnelevik parem ning karjatamine muudab niidud liigirohkemaks. Suve lõpus, sügisel on nad saare alumises otsas ning liiguvad põhja tagasi siis, kui alumine ots on söödud. Lisaks hakkavad loomad osasid taimeliike sööma alles talveperioodil. Seetõttu võib jääda Suur-Pakri põhjaosa määruse¹⁶ järgi 1. oktoobriks nõuetekohaselt hooldamata. Kuna Suur-Pakril on loomad aastaringi karjamaal, neid ei lisaöödetata ning loomad söövad kulukihti ka talveperioodil, siis on võimalik seada karjatamise tulemuse lõpptähtajaks 1. aprill. Pärandniidu hooldamise toetuse määrusest erinev lõpptähtaeg annab majandajale võimaluse saari hooldada võimalikult paindlikult ja efektiivselt, lähtudes loomade heaolust, ilmast, taimekasvust ja muust sõltuvalt aastast.

3.2 Tähistamine

Pakri poolsaare tipus asuv infotahvel, koordinaatidega 502054.656137492 6583266.05986287 vajab välja vahetamist. Lisaks on Pakri poolsaarel RMK lõkkeplatsid, telkimisalad, välikäimlad, prügikastid, puukuurid, lauad-pingid ja infotahvlid.

Pakri loodusalale on vaja paigaldada kaitseala piiritähiseid. Nende planeeritavat asukohta saab vaadata asutusesisesest külastustaristuvirtuaalkontorist, peale nende kandmist sinna.

Pakri saartele ja selle ümbrusesse on võimalik planeerida ekskursioone läbi Pakri saarte arenduse sihtasutuse. Lähemalt pakutavate võimaluste kohta saab lugeda: <https://pakrisaared.ee/#broneeri-reis-pakrile>.

Osa Pakri loodusalast läbib Euroopa pikamaarada E9. Pikamaarajast saab lähemalt lugeda: <https://baltictrails.eu/et/coastal/route/facts>.

---

¹⁶ Maaeluministri 22.04.2015 määrus nr 38 „Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus”

4 KASUTATUD ANDMEALLIKAD

Helm, A., Kalamees, R., Kukk, T., Mesipuu, M., & Roosalu, E. (2010). Juhend loodusdirektiivi I lisa pool-looduslike elupaigatüüpide seisundi hindamiseks. Tartu: Pärandkoosluste Kaitse Ühing.

Paal, J. (2004). Euroopas väärtustatud elupaigad Eestis. Tallinn: AS Kirjastus Ilo ja trükikoda Ilo Print.

Paal, J. (2007). Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Tallinn: Auratrükk.

Pakri loodusala Natura standardandmebaas:
<https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=EE0010129>

Palo, A. (2018). Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend. Tartu.

Vabariigi Valitsuse 05.08.2002 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”